

NVDE – energietransitie en verkiezingen

Rapportage

Projectnummer
B7006

Datum
17 februari 2021

Auteurs: *Ester van de Ven*
Gerard van der Werf

Postadres
Postbus 15262
1001 MG Amsterdam
E moti@motivaction.nl
T +31 (0)20 589 83 83
W www.motivaction.nl

Bezoekadres
Marnixkade 109
1015 ZL Amsterdam

1 Achtergrond

In opdracht van Claire Tielens van de NVDE heeft Motivaction International B.V. een onderzoek uitgevoerd gericht op de interesse in de energietransitie onder het Nederlands publiek.

Doel

Het doel van dit kiezersonderzoek is het verschaffen van duidelijkheid over welke frames over de energietransitie aanspreken bij het Nederlands publiek. Hierbij wordt eveneens gekeken naar politieke voorkeur, waarbij focus ligt op de (potentiële) kiezers van de zes middenpartijen (VVD, CDA, D66, CU, GL, PvdA), met speciale aandacht voor VVD en CDA (omdat daar de meeste winst te behalen is voor energie- en klimaatbeleid).

De NVDE wil deze kennis inzetten bij het maken van eigen communicatiemiddelen en in interviews, gedurende de verkiezingstijd tot en met het regeerakkoord. Nevensdoel is het maken van nieuws met het kiezersonderzoek zelf.

Bij deze levert Motivaction een beknopte rapportage en de tabellen waarin de resultaten van het onderzoek staan. Er zitten veel inzichten in de data die niet in deze rapportage staat, maar er is afgesproken dat deze door de NVDE zelf geanalyseerd gaan worden.

2 Resultaten

Als we kijken naar de resultaten op hoofdlijnen, vallen ons de volgende zaken op:

2.1 Belang en houding tegenover energie en klimaat

Ruim een derde van de Nederlanders maakt zich zorgen om het klimaat en energie (35%). Als we kijken wie dit zijn, dan zien we het volgende:

- Hoogopgeleiden maken zich vaker zorgen om klimaat en energie (45%). Laagopgeleiden maken zich daarentegen de minste zorgen (29%)
- Nederlanders die overwegen te stemmen op D66 (51%), GroenLinks (65%) en PvdD (58%) maken zich vaker zorgen om klimaat en energie. Nederlanders die overwegen te stemmen op 50PLUS (27%), FvD (23%), PVV (21%) maken zich de minste zorgen om klimaat en energie.

Degene die zich zorgen maken over het klimaat en energie, noemen verschillende onderwerpen waar zij zich zorgen over maken. Zij maken zich het vaakst zorgen over de volgende onderwerpen:

1. Extreem weer, zoals hittegolven, droogte en overstromingen (80%)
2. Schade aan natuur/biodiversiteit (69%)
3. Zeespiegelstijging (58%)

Als Nederlanders zelf een woord mogen kiezen hoe ze de overstap van aardgas, olie en benzine naar duurzame energie mogen omschrijven, dan wordt duurzame energie het vaakst genoemd (29%), gevolgd door energietransitie (24%).

De Nederlanders die eerder niet hebben aangegeven dat ze zich zorgen maken om klimaat en energie geven het vaakst aan dat ze dit niet weten. Een vijfde van deze Nederlanders kan de vraag niet beantwoorden of heeft geen mening hierover.

Nederlanders zetten de volgende onderwerpen het vaakst bovenaan hun top 3 als het gaat om veranderingen die het meeste helpen in de energietransitie:

- Duurzame elektriciteitsopwekking (24%)
- Schonere industrie (21%)
- Isoleren/energie besparen (13%)

2.2 Inzicht in klimaatbeleid

Nederlanders hebben slechts beperkt inzicht in de energietransitie. Gemiddeld schat men in dat het aandeel hernieuwbare energie een kwart is van het totale energiegebruik. In werkelijkheid is dit nog maar 8,7 procent. Gevraagd naar het aandeel van specifieke vormen van duurzame energie, is de kloof met de werkelijke bijdrage nog veel groter. Het aandeel windenergie schat men op 19 procent, terwijl het twee procent bedraagt. Zonne-energie is volgens de respondenten ook goed voor 19 procent van het totale energiegebruik, terwijl de zonnector één procent van het totaal levert.

2.3 Redenen om te investeren in energie en klimaat

Redenen om te investeren in energie en klimaat hebben te maken met de mogelijkheid om meer en meer gebruik te maken van oneindige, schone energiebronnen (73%). Een andere belangrijke reden om te investeren is het gevoel dat de burger zelf voordeel ervaart, zoals een goed geïsoleerd huis. Voor 70% van de Nederlanders is dit een reden om te investeren in de energietransitie.

Nederlanders die zich zorgen maken om klimaat en energie zijn terughoudender in hun inschatting van het aandeel duurzame energie (ongeacht welke vorm). De Nederlanders die zich geen zorgen maken om klimaat en energie denken dat dit aandeel groter is.

Tevens is gevraagd welk bedrag men zelf jaarlijks over zou hebben op verschillende thema's rondom de energietransitie. Het grootste bedrag wordt genoemd als het gaat om een schone toekomst voor kinderen en kleinkinderen. Gevolgd door een bedrag voor een comfortabel en duurzamer huis. Het bedrag dat men bereid is om te betalen is het laagst als het gaat om ervoor te zorgen dat Nederland behoort tot de wereldtop op het gebied van energie-innovatie.

2.4 Klimaat, energie en politiek

Meer dan de helft van de Nederlanders vindt dat in het nieuwe regeerakkoord stevige afspraken moeten komen om klimaatverandering te verminderen (55%). Het draagvlak voor beleid om klimaatverandering te verminderen is breed, ook bij de Nederlanders die voorkeur hebben voor een politieke partij die kritischer kijkt naar klimaatverandering. Zo zien we bijvoorbeeld dat 45% van de Nederlanders die overwegen op de PVV te stemmen, vindt dat in het nieuwe regeerakkoord stevige afspraken moeten komen om klimaatverandering te verminderen. Nadere analyse is echter nodig om dit beeld van de Nederlanders die overwegen op de PVV te stemmen verder in te kleuren.

Circa twee op de vijf Nederlanders laten hun zorgen over klimaatverandering meewegen in het stemhokje bij de komende Tweede Kamerverkiezing (41%). Nederlanders die zich zorgen maken om klimaat en energie noemen dit, vanzelfsprekend, vaker (71%). Voor circa drie op de tien Nederlanders speelt het onderwerp 'klimaat(verandering)' geen rol bij hun keuze bij de Tweede Kamerverkiezing (29%).

Circa één van de vijf Nederlanders geeft aan dat de belangrijkste reden om op een politieke partij te stemmen klimaatverandering is (21%). Circa één op de tien noemt de energietransitie als belangrijkste reden om op een politieke partij te stemmen (9%).

Nederlanders die zich zorgen maken om klimaat en energie geven, logischerwijs, vaker aan dat deze twee thema's belangrijk voor ze zijn. Zo geeft 48% aan dat ze op een politieke partij stemmen met klimaatverandering als reden en noemt 18% de energietransitie als belangrijkste reden om op een bepaalde politieke partij te stemmen.

Nederlanders die zich zorgen maken over klimaat en energie overwegen het vaakst om bij de komende Tweede Kamerverkiezing op de volgende partijen te stemmen:

- GroenLinks (19% geeft 8 of hoger)
- VVD (16% geeft 8 of hoger)
- Partij voor de Dieren (13% geeft 8 of hoger)

Nederlanders die zich geen zorgen maken over klimaat en energie overwegen het vaakst de volgende partijen:

- PVV (20% geeft 8 of hoger)
- VVD (18% geeft 8 of hoger)
- 50PLUS (9% geeft 8 of hoger)

2.5 Tot slot

Al met al zien we in de resultaten dat klimaatverandering een onderwerp is dat breed gedragen wordt in de Nederlandse samenleving. De mate waarin Nederland moet investeren in de energietransitie loopt uiteen als we kijken naar politieke voorkeur. De Nederlanders die overwegen te stemmen op GroenLinks en PvdD hebben de meeste zorgen rondom energie en klimaat, maar het laat ook de Nederlanders die voorkeur hebben voor politieke partijen die kritisch(er) zijn rondom dit thema niet helemaal koud. Zij zijn mogelijk meer te overtuigen in het belang en de bereidheid om te investeren als ze zelf ook voordeel ervaren. Als het gaat om redenen om te investeren in duurzame energie die ver van zich afstaan, dan is de bereidheid lager.

Bijlage: Onderzoekstechnische informatie

Kwantitatief onderzoek

Methode respondentenselectie

- Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

Incentives

- De respondenten ontvangen als dank voor deelname punten en voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen.

Weging

- De onderzoeksdata zullen worden gewogen; daarbij fungeert het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft de sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden

- Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie

- Overige onderzoekstechnische informatie is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

Bijlage: Gewogen en ongewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Geslacht				
Mannen	556	55,5%	501	50,0%
Vrouwen	446	44,5%	501	50,0%
Leeftijd				
18 t/m 24 jaar	44	4,4%	110	11,0%
25 t/m 34 jaar	107	10,7%	161	16,1%
35 t/m 44 jaar	136	13,6%	171	17,0%
45 t/m 54 jaar	232	23,2%	198	19,8%
55 t/m 64 jaar	207	20,7%	170	17,0%
65 t/m 80 jaar	276	27,5%	192	19,1%
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	295	29,4%	274	27,4%
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	472	47,1%	509	50,8%
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding)	235	23,5%	219	21,9%
Regio				
3 grote gemeenten	117	11,7%	121	12,1%
West	267	26,6%	297	29,7%
Noord	100	10,0%	101	10,1%
Oost	224	22,4%	207	20,7%
Zuid	258	25,7%	236	23,6%
Randgemeenten	36	3,6%	39	3,9%
Mentality				
Moderne burgerij	217	21,7%	224	22,3%
Opwaarts mobilen	126	12,6%	150	15,0%
Postmaterialisten	99	9,9%	93	9,3%
Nieuwe conservatieven	97	9,7%	85	8,5%
Traditionele burgerij	159	15,9%	131	13,1%
Kosmopolieten	130	13,0%	127	12,7%
Postmoderne hedonisten	98	9,8%	103	10,3%
Gemaksgeoriënteerden	76	7,6%	89	8,9%

3 Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V. Zie ook ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.